

PORTRÄTTET
Johan Klingberg

En gentleman i strömmen

Johan Klingberg är liksom både pilkorg och djupnymf på samma gång. Möt den populära flugbindaren som så gärna vill hjälpa oss att bli bättre fiskare.

TEXT & FOTO MARCUS HALLQUIST

Det är en dimtung morgon i Tidaholm. Stadens gator ligger öde. Bara några sönderslagna flaskor kvar efter lördagskvällen. Rummet jag hyrde för natten vette mot en krog där folk verkade ha roligt fram mot fyratiden. Flera gånger vaknade jag och trodde att en Finlandsfärja hade gått på grund utanför mitt fönster. Technodunk och fyllskallar. Trevligt för dem, mindre trevligt för mig. Nu är allt höljt i ett gråblått dis. Det verkar som om hela staden är tom. Höstlöven glöder svagt i stillheten.

Klockan 07.00 väntar Johan vid bilen där vi stämt träff, med sin eviga fiskekamrat Bosse som flämtar bakrutan immig. Bosse är en jack russell terrier som, trots de snälla ögonen, måste skälla på alla han inte sett förut. Han räcker ut tungan åt mig och hoppar upp och ned. Efter att ha bevittnat handslaget med husse lugnar han ner sig åtskilligt, snor runt ett par varv innan han lägger sig bekvämt till-rätta och återgår till sina hunddrömmar.

Jag tar svans på Johan då han lotsar mig mot parkeringen i Baltak vid Tidan, där vi kränger på oss vadare och utrustar oss för morgonfiske medan dagens första solstrålar bryter igenom tjockan. Tidan går hög. Vattnet vilt och skummande. Vi går förbi odlingsdammarna som levererar regnbåge till sjöar och klubbvatten i hela Sydsverige. Det plaskar och hoppar.

Under en höströd lönn sätter vi oss på den halvmurkna träbryggan, och där visar Johan vilka flugor han fiskar med under de förhållanden som nu råder. Tunga tjecknymfer. Han visar hur han binder upp tre stycken på en gång för att kunna fiska av olika djup effektivt. I hans flugask råder militär disciplin. Raka led i likfärgade uniformer. I min flugask råder, vad man om man skulle få för sig att vara snäll, kan beskriva som ett charmerande kaos. Eller som en vän till mig en gång sa då jag öppnade asken, »Du, det ser ut som om Mupparna varit med om en trafikolycka där i asken.«

Vi börjar nedanför dammnacken. Flera fiskar är på medan dimman lättar och man börjar kunna urskilja de mossbelupna stenbrofästena, trädens knotiga silhuetter, ljuset som spelar genom råtjockans slöjor och strandvallarnas grenverk.

Det är så här höstdagar ska vara. De vackraste dagarna på året. Himlen är ren och djup. Luften sval och lätt att andas. Kajflockar drar skränande fram och tillbaka. Löv faller sakta och singlar och far i väg med forsen. En stund har Johan fisk på i vartannat kast, men ingen av dem vill följa med in till strandstennarna. Bosse höjer ett ögonbryn och suckar sådär som bara en hund kan sucka, utan att lyfta huvudet från tassarna.

Det här är hemmaplan för Johan. Han har fiskat här nästan hela sitt liv och det finns nog inte så många som känner varje sten, djupgrop eller bottenbröt så väl som han.

– Här brukar det stå en riktigt fin öring och när vattnet är lågt och klart ser man mungiporna på honom. Han står säkert här nu med, berättar Johan då vi vandrar nedströms för att pröva lyckan nedanför fiskodlingen. Där vid stenarna brukar det gå regnbåge och där under kanten är ett bra ställe där strömmen trycker upp mot banken.

Johan har en mycket detaljerad karta över varenda kvadratmeter vatten i den här delen av Tidan i sitt huvud.

Han berättar att han gärna fiskar här hemmavid, i de strömmande vattnen i Småland eller Västra Götaland. Han är medlem i en klubb som har en sträcka av en egen å med ett fantastiskt vildöringbestånd, men trots att fisken här i Baltak är inplanterad så håller han det här fisket nära hjärtat. Förutom att odlingen är bra och en hel del av fisken sätts i som riktigt små och därför blir fantastiska då de får växa till sig i några år, är Baltak öppet för fiske hela året. Det finns ett enormt spektra av insektsliv, med natt-, bäck- och dagsländor. Från de allra minsta till de allra största. Därför är det också en mycket fin torrflugeå. Under vintern fiskar Johan mest tjecknymf, men från mitten av april till oktober är det torrflugor eller mjukhacklade våtflugor som gäller.

Vi vandrar nedströms och Johan får ett par mindre regnbågar bakom en liten skogsklädd ö, där en rännil vatten drar fram jämte huvudfåran.

– Den där sista var verkligen fin, säger han då han kommer vadande tillbaka till stranden där jag sitter och kliar Bosse.

Vi delar på en kopp termoskaffe och jag frågar honom hur hans fiskeintresse egentligen började. Nästan alla som fiskar brukar ha haft något slags barndomsupplevelse kring fisket.

Ständigt aktuell

❖ **Johan Klingberg är en av landets mest eftertraktade** föredragshållare och flugbindare, skribent och på senare år redaktör för ett par böcker bland annat en om flugbinding. I år kommer del två i en fyrfilmsserie om modernt flugfiske producerad av Mountain Media. Innan julen 2009 kommer evighetsprojektet *May Fly Madness* att nå butikernas hyllor. Det är ett treårigt projekt som filmats under Danicetid i några västsvenska åar, där några riktigt stora och vackra öringar tagits på torrfluga framför kameran.

❖ **Tillsammans med bokförlaget Settern** kommer också ytterligare en film om en välkänd fiskeboksförfattares flugor. Förra året kom filmen om Hans Lidmans favoritflugor, i år blir det Frank Sawyers mönster som avhandlas.

– Min pappa var min stora idol som liten, han kunde både fiska och spela trummor. Vi flyttade från Huskvarna till Mullsjö då jag var fem år och bodde där intill en liten bäck med både öring och bäckröding. Jag ägnade en extremt stor del av mitt liv då vid den bäcken med mina vänner.

Han berättar hur de fiskade efter öring med mask och fluga, eller ibland med bara händerna.

– Efter att ha tillbringat varje vaken timme vid bäcken så lärde vi oss snart att öringen är en tämligen enkel varelse.

Jakten gick ut på att skrämra i väg öringen och sedan följa efter för att se i vilket håll den sam in för att gömma sig. Därefter var det en enkel match att sticka in handen och dra ut den. När vännerna inte fiskade brukade de ligga utsträckta på någon av spångarna som vette ut över vattnet, titta på insekter och försöka lösa livets gåtor.

Och hur kom det sig att det blev just flugfiske?

– Varje sommar åkte jag och pappa till Norrland för att fiska. Norrland var ett ganska vitt begrepp och som exempel kan nämnas att vi ett år faktiskt inte kom längre än till Lindesberg, strax utanför Örebro. Vi hade varsin flugfiskeutrustning, men ingen av oss kunde använda en sådan på ett bra sätt. Åtminstone fick vi ingen fisk. Vi fick faktiskt sällan någon fisk över huvud taget på våra resor. Inte ens med spinn eller på mete.

En kväll mötte de ett par fiskare som berättade hur de sett några flugfiskare få flera väldigt fina harrar. Johan minns att de sa »flugfiskare« med en underton av respekt och nästan vördnad. Och hans pappa sa att en riktig flugfiskare till och med kunde se vad fisken åt bara genom att titta på hur den plaskade runt på sjön.

Favorit. Naturen kring Hökensås uppskattas av både salamandrar och Johan Klingberg.

– Det där gjorde ett stort intryck på mig. Känslan av att flugfisket var någonting mer, ett slags högre dimension inom fisket, gjorde mig nyfiken. Jag ville också bli en riktig flugfiskare, en sådan som till och med kunde se vad fisken åt. Det är väl så sådär en trettio år sedan nu.

I början av 1980-talet fanns det flera duktiga fiskare i Mullsjö. »Micko« Bergström som numera räknas som en Hökensåsprofil, var en verklig kastvirtuos som alla såg upp till. Och flugbindaren, Arvid Gustavsson, som under sin levnad var en mycket duktig bindare ➔

Jobb och nöje. Johan Klingberg lever i dag på sitt brinnande fiskeintresse, åtminstone halvtid.

»Min pappa var min stora idol som liten, han kunde både fiska och spela trummor«

Magister på 50 procent

Namn: Johan Klingberg

Ålder: 38 år.

Sysselsättning: 50 % lärare, 50 % flugfiskare.

Familj: Sambon Anna och hunden Bosse.

Andra intressen än fisket: Alltid tyckt om att träna, mest löpning.

Livsmotto: Att ingenting är omöjligt och att man ska göra det man trivs med.

➔ på ett slags halvprofessionell basis. Han vann flera fina utmärkelser för sina flugor. Intresset för flugbindning bland de unga i byn var ganska stort och Arvid lärde upp ett tiotal ungdomar varje år. Han var extremt noggrann och avvek aldrig från ett originalmönster.

Under Johans tonår blev Hökensås, som inte ligger långt från Mullsjö, hemmavattnet nummer ett. Dit åkte han så ofta han kunde. Där mötte han också andra skickliga flugfiskare som Anders Ström, Lennart Ottosson och Sören Lindroth, bara för att nämna några.

Och det är just Hökensås vi är på väg till nu. Johan och hans nära vän Patrik Johansson har under de senaste dagarna haft ett fantastiskt torrflugefiske med dammsländor på de nu helt förvildade regnbågarna.

– Det har varit riktigt, riktigt roligt. I flera år har Hökensåsbågarna varit lite för mycket P&T-fiskar för min smak, men nu har de verkligen lyckats igen. Man får fiskar som ser ut som dem man kunde få förr om åren. Ofta går det knappt att se skillnad på en förvildad regnbåge här, eller en alldeles vild i Klippiga bergen i USA. En del av fisken som sätts ut är ganska liten och det är därför de här som blir kvar, och har fått gå hela sommaren, eller kanske i flera år, blir så fina.

Och Johan vet vad han talat om. Han har nyss kommit tillbaka från en resa just i de områdena. Varje år försöker han komma iväg på ett par fisketurer utomlands. Ofta i samband med sina uppdrag som föredragshållare eller som inbjuden flugbindare på mässor runt om i världen.

Johan Klingberg har gjort sig känd som något av det svenska flugfiskets gentleman. Han är en sådan där människa som alla har något gott att säga om. Kunnig, driven, men samtidigt med förmåga att vara öppen och trevlig och bemöta omgivningen med respekt. Det går inte att hitta något negativt om honom, även om man letar.

Jag kan tänka mig att han håller upp dörren för folk med barnvagn och hjälper gamla tanger över övergångsstället. Och tro inte att det är någonting jag raljerar över. Jag tycker det är så man ska vara. Vänlig, artig, behandla sin omgivning så bra man kan. Det finns alldeles för lite vänlighet här i världen.

Johan är lärare och även om han numera delar anställningen lika med sitt eget företag och flugfisket, så känns det snabbt att han är pedagog då han förklarar någonting.

När började du se på flugfisket som en profession och inte bara hobby?

– Vid mitten av 1980-talet började jag arbeta

som springpojke åt Allan Pettersson på anrika flugfiskefirman Fly-Dressing. Vid den tiden sålde de direkt till kund och var antagligen störst i Norden. Det fanns inte så många andra naturliga samlingspunkter för flugfiskare, så folk åkte till butiken för att prata eller träffa Allan. Även om en del av arbetet var monotont, som till exempel att sortera och färga raphöns eller hägerhackel en hel dag, så lärde jag mig massor om flugbindningsmaterial och flugfiske.

Dåvarande chefredaktören på Flugfiske i Norden, Gunnar Johnson, brukade komma in och handla ibland. Gunnar gjorde ett starkt intryck på Johan, han tycktes värd den respekt han förde med sig, han hade varit och fiskat och föreläst i USA och kunde verkligen allt. Vid slutet av åttiotalet började Johan själv skriva om sina flugfiskeupplevelser och det föll sig då naturligt att skicka artiklarna till Gunnar.

– Allt sedan dess har han varit en viktig del i min utveckling, både som flugfiskare och bindare.

Johan skriver fortfarande för Flugfiske i Norden och gör även många artiklar för Fiske-feber. Dessutom har han en nystartad hemsida med en massa fiske- och bindtips och han har medverkat i ett flertal filmer där

» Ibland är det sociala kring fisket viktigt. Andra gånger är det skönt att vara ute själv«

han demonstrerat olika flugfisketekniker eller bindmönster. Besöker du en mäsas i Sverige är chanserna stora att Johan sitter på bindgatan och färdigställer svärmar av nymfer och torrflugor framför de församlade.

Vi packar ihop och jag kör bakom Johan och Bosse till restaurangen på campingen i Hökensås.

– Patrik ringde när jag satt i bilen. Vi möter honom på restaurangen, jag ska bara in på butiken och säga hej först.

Jag hasar efter. Vi får veta av Ola bakom disken att sländorna fortfarande verkar kläcka och att flera fiskare har fått stor och fin fisk under morgonen och under eftermiddagen dagen innan. Vi ordnar med korten och säger hej innan vi knallar upp till restaurangen för att få i oss någonting innan vi drar ut i höst-solen som börjat torka upp fukten i markerna och värmer lite över axlarna.

Patrik sitter redan vid ett av borden då vi kommer in. Det får bli varsin ”Hökensåsare”. En klassiker, enligt Johan. Hemmagjord hamburgertallrik med pommest, tillbehör och en lättöl. Patrik och Johan har fiskat mycket ihop.

– Vi är ett gäng som håller samman med ganska många gubbar. Vi har otroligt kul då vi är tillsammans och alla är lika galna i flugfiske. Ibland är det sociala kring fisket viktigt. Andra gånger är det skönt att vara ute själv, utan att behöva ta hänsyn till någon annan. Ofta fiskar jag ensam och sticker ut ett par timmar efter jobbet mitt i veckan.

Vi diskuterar eftermiddagen och bestämmer oss för att börja vid Lilla Havsjön efter maten.

– Du kommer att gilla det. Det är jättestunt. Bengt Öste och Nils Färnström brukade fiska där då de var här.

Och Johan har rätt. Jag gillar det. Jag gillar det en hel del. Vattnet är klart. Den ljusa sandbotten, revor av nate och andra sjöväxter. Redan vid parkeringen ser vi vak ringa ut över vattnet.

Johan föreslår att jag ska börja utanför ett vassbälte en bit bort och att jag ska knyta på en liten grå dagslända som han förser mig med och försiktigt vada ut och presentera flugan på de vakande bågarna.

– Det finns stor fisk här, så håll i grejerna. Både båge och öring.

Jag kränger av mig kameraväskan och vadar ut. Medan jag står där och låter svallet efter

vadandet ebba ut ser jag ett par vak längre ut och ett inom kastavstånd. Jag drar ut lina och lägger ett kast, så försiktigt jag kan. Flugan försvinner i en virvel. Då jag höjer spöet hoppar regnbågen högt upp över sjön och hoppar igen medan den rusar utåt. Den är inte så stor men väldigt stark och fin och det är ett nöje att se den genom vattnet över den ljusa botten. Jag höjer häven i luften för att visa Johan som just kommit ut på udden på andra sidan viken. Han vinkar tillbaka, Bosse skäller.

Efter det bommar jag ett par hugg och får ingenting mer, men Johan och Patrik får ett par fiskar var, innan det börjar blåsa och det blir svårt att se vaken. Vi konfererar invid badbryggorna medan gula björklövyr i luften och siktar på att få ett par timmars fiske uppe på Nordvattnet innan det blir kväll.

Vägen upp genom tallskogen känns knappt mellan Väner och Vättern påminner mer om norrländska tallhedar med mager sandjord, rullsten och mossbelupna jättekast. Bärrens och svamp kantar grusvägarna. I svackor och bäckfäror växer ormbunkar och bräken.

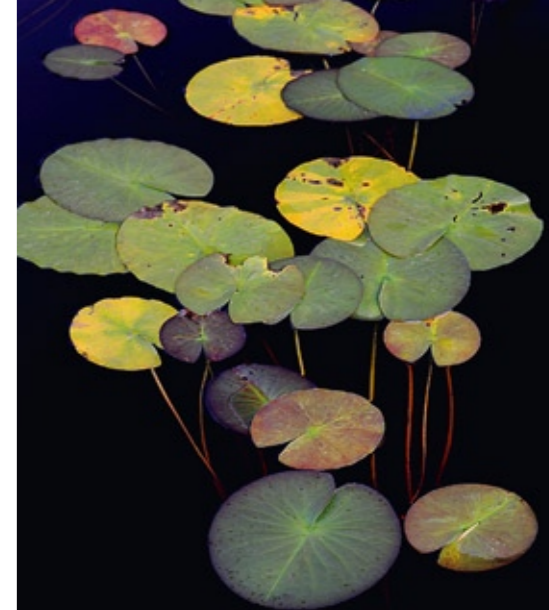
Ytan är nästan stilla och det vakar bra, både långt därute och under överhängande grenar alldeles intill kanten. Johan har snart fisk på. Bågen är stark och hoppar och jobbar på bra och Johan skrattar då och då till som ett barn. Det är en fantastisk sak med fisket, hur någon som fått säkert tusen fina fiskar i sitt liv, ändå kan skratta som om det vore första gången, första fisken för honom. Men varje dag är ny, slår det mig, med nya omständigheter och en ny fisk.

– Jag älskar Englands kalkströmmar och Montana, Idaho eller Colorados älvar och är förtjust i det tekniska fisket i snabbt strömmande vatten med tjecknymfer eller hasartorrflugor, men Hökensås stilla sjöar så här under hösten kan faktiskt ge nästan samma upplevelser.

Vi står och ser på då regnbågen simmar tillbaka över det grunda vattnet ut mot sjöns mitt. Sanden är hårt packad och fisken avtecknar sig väl mot det ljusa vågmönstret.

– Mycket finare än så här blir det inte. Jag kan bara hålla med.

Det står flera fiskare vid sjön. Då och då hör man rösterna stegas och då man tittar dit står spöna böjda och glimmande med rörelserna. Vuxna män, vuxna kvinnor, en del gamla. Alla barn på nytt, så länge de tunna tafsarna håller. 🍷

Röster om Klingberg

» Johan Klingberg är en av de flugbindare jag tycker har en kvalitet utöver det vanliga i sitt arbete. Inte bara i bindtekniker utan även i att han lyckas dra med åhörare i demonstrationer genom sitt sätt att berätta. Han är en av få svenska bindare som satt Sverige på kartan. Jag hoppas vi får tillfälle att fiska tillsammans och även så att jag kan hänföras även av hans fisketeknik, som jag vet är högklassig. Kort sagt, han är en person man blir glad av att möta, en ödmjuk och intressant människa, flugfiskare och flugbindare «.

Leif Örtenholm, AOfS
flugbindningsansvarige.

» Johan Klingberg har förenklats flugbindningen så att avancerade mönster blir lättbundna och tillgängliga även för den lite mindre vane flugbindaren. Han har också med sina trevliga föreläsningar gjort att ”CDC” och ”tjecknymf” i dag är något de flesta har provat och säkert fastnat för, både bindmässigt och ute vid vattnet «.

Niklaus Bauer, delägare Fly-Dressing AB

» En mer omtänksam och snäll människa får man leta efter. För många år sedan gav han mig ett spö. Jag hade inte själv råd att köpa ett bra spö och det jag hade var som ett kvastskaf. Så, jag fick ett mycket fint spö av honom utan annan anledning än att han ville hjälpa mig, och den tjänsten har sedan gått igen. Jag har gett spö och rullar flera gånger till unga fiskeintresserade grabbar utan pengar att handla för och varje gång har jag tänkt på den gången som Johan gjorde detta för mig «.

Jakob Jonasson, Kultsjögården